

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Wekerle-tér 671.

Felolvasó szerkesztő:
BIRÓ PÁL.

Főmunkatárs:
DR. BUZA BARNA.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, félévre 2.50, negyedévre 1.25
Egyes szám ára 5 kr.
Kiadóhivatal: Landsmann Miksa és Társai, Wekerle-tér 502
Hirdetéseket a legutóbbabb árban közlünk.

A magyarságért.

(Három közlemény.)
III.

(bb.) Lassan lassan a mi tótjaink közé is befészkelődik már a pánszláv propaganda. Terjesztik a tanítókat, a papokat.

Az evangélikus papokról nem szólok. Azoktól már megszoktuk a hazafiatlanságot. De irtózatos, hogy már a római katolikus papság se tisztá a magyarelles elemektől. Irtózatos, hogy fiatal katolikus papok terjesztik a tót nép közt a pánszláv eszméket.

Olyan katolikus papnövendérről, amelynek szelleme Zemplénnégyrégi is a legközelebből érdeklő, tudom, hogy a növendékei közt erősen lábrakapott, majdnem többségben van a magyarelles irány. A Zimány könyvét olvassák és gyűlölik még az emlékéit is Kosuth Lajosnak. Rajongó hivei ennek az őrlt papnak, — csak hogy ami ennél őrltség, az náluk gonoszság, ami ennél hazafiatlanság, az náluk pánszlávizmus. És ezek az emberek lesznek a felső vidék plébánosai, ezek lesznek a szegény, egygyűy tót nép lelki vezetői.

A papnövendék felett becsületes, derék magyar püspökök állanak. Nincs ezeknek annyi hatalma, annyi erejük s annyi hazafiságuk, hogy vagy magyar érzelmeket öntsenek a növendékeikbe, vagy megtisztítsák tőlük a szem-

náriumot? Nem borzadnak meg attól a gondolattól, hogy ép az ő intézetükből terjed el a tót népre a pánszlávizmus fertőzése?

Még egy jut eszembe. Minden huszonegy éves fiu katoná sor alá kerül Magyarországon, a ki alkalmas, azt beveszik három évre katonának.

Ha magyar hadseregünk volna, ha azt a tót fiut, magyar tisztet magyar nyelven, magyar szellemben tanítanák, vezényelnék, milyen jó magyar embert taraghatnának belőle három év alatt. Ha az újoncok elosztásánál tekintettel lehetnének a nemzeti szempontokra, ha a nemzetiségieket magyarokkal egyes csoportosítanák, hogy tőlük magyarul tanuljanak, megnyit használna az a magyarosodás ügyének!

Ábránd, ábránd! Le van vágva a szárnnyunk, megkötve a kezünk. Tehetetlenek vagyunk, — nincs egy szurony, a miről elmondhatnánk, hogy a miénk, hogy minket segít, minket védelmez. A közös hadseregünk nem közös, hanem osztrák s a honvédségünk Hentzi szobra előtt térdel!

A kormányunk pihen, a társadalmunk alszik, mikor tenni kellene, mikor minden perc egy halál. Voltak, a kik megöljék a nép lelkét, akik megdermeszték a tetterejét, korrumpálják a hazafiságát, kiölik még az életösztönét is, —

nincs most, a ki felébressze, felrázza tétlenségéből.

Körültünk mindenütt hatalmas, ellenállhatatlan erővel működik a nemzetiségi eszme. Nemzetek, a melyek szét voltak szaggatva, sokfelé darabolva, sok államba elosztva, most minden erőszak, minden akadály dacára egyesülnek, egy állammá lesznek, — másfelől hatalmas, régi államok, a melyek több nemzetiségből állanak, a melyeket nem a nyelv és a nemzet egysége, hanem a hatalom tartott össze, most szétbomlanak alkotórészeikre, minden nemzet különvált belőlük, s nincs erő, a mely ezt a természetes bomlást fel tudná tartóztatni. Olaszország egységessé lesz, mert egy nemzet, Ausztria felbomlik, mert nincs meg benne a nemzetiség.

Látjuk, nagy, erős államok hogy megértik ezt az eszmét, s milyen buzgó igyekeznek asszimilálni, egyesíteni, ha van még idegen nemzetiség bennük, látjuk milyen tüzzel-vassal dolgoznak a németek, hogy a lengyeleiket németé, az oroszok, hogy oroszrá tegyék, — s mi semmit nem teszünk.

Látjuk ezekben a jelenségekben a magunk végzetét, előre láthatjuk belőlük országunk pusztulását, s tétlenül állunk, mikor még meg lehetne akadályozni a veszedelmet!

Hát igazán csak akkor fogunk megmozdulni, a mikor már késő esz?

A MEGYE ÉS A VÁROS.

— Közelegi lukszus-adók dolgában érdekes határozatot hozott a napokban a belügyminiszter, megtagadva jóváhagyását Arad városának hozzá terjesztett adótervezetéről. Ezt a határozatot melegen ajánljuk Sátoralja-Ujhely város képviselői testületének figyelmébe. A leirat kiemeli, hogy a különböző illetékek szedése alakilag is kifogás alá esik és elvi szempontból is célszerűtlen. A jegyveredő és az dírási díj az államkincstár érdekeibe ütközik. A szez-italok megadóztatása az 1899: VI. t.-cikk ellen szól. Vannak oly cikkek az adótervezetben, melyeknek kicsi a fogyasztása és alig származik a megadóztatásokból jövedelem, míg az ellenőrzés sok pénzbe kerül; ilyen a cukrozott gyümölcs, kaviár, stb. A hal és vad megadóztatása ellen nem szól elvi szempontból, de megjegyzni, hogy a hal nem lukszus-cikk. Az ásványvizsek megadóztatása az egészségügyre való tekintetből sem helyes, de különben nemzetközi egyezmény alapján a kül-és belföldi ásványvizsek között nem tehető különbség. Ez utóbbiakra nézve elrendéli, hogy tegyék bővebb megfontolás tárgyává. A kerékpáradó ellen nincs kifogása s tüzetes szabályrendelet készítését tartja szükségesnek.

— A Szegei Országos Mezőgazdasági Kiállítás, ez a nagyfontosságú gazdasági akció örvendetesen rendkívül széles körben keltett érdeklődést. Az ország minden részéből érkezik gazdaközönség a megnyitáshoz, a mely József főherceg jelenlétében nagy ünnepélyességgel fog végbemenni. A főherceg ma délután 6 órákor érkezik Szegedre, ugyanekkor a sajtó képviselőinek bemutatják a nagyszerű kiállítást. Vármegyénk előkelő-

TÁRCA.

A mi gyermekeink.

Irtá: *Michel Provins.*
Franciából: *Falk Rikhárd.*

Világos tapétájú, nagy szoba; dolgozó asztalok klasszikus könyvek, a falon képek. Ez a Rivain báró három gyermekének tanuló szobája. Atyjuk nagy pénzügyi kapacitás; élönke a kézműiparban és egyéb gyarmatügyi és ipari részvételű vállalkozásoknak, alapítja a tisztességes tőkepénzeszek védelmét teljesítő Syndicatnak stb.

Gilbert: 16 éves.
Lucien: 15 éves.
Jeannine: 13 éves.

(A báró haragosan távozik a gyermekszobából, csodásra az ajtókat, a szoba közepén hagyva a gyűlöletes tekinteteket vető Gilbertet. Lucie és Jeannine atyjuk távozta után berohannak.)

Lucien: Mi történt? Kikaptál?
Jeannine: Te sirsz?
Gilbert: (Összeszedi magát.) Nem! Dühös vagyok.

Jeannine: Talán valami megjegyzés miatt szidták össze?

Gilbert: Ah, az én megjegyzéseim... Nem, ez egy újabb történet... Azt hiszem: én vagyok a nyomorultak legnagyobb bűnösök.

Lucien: Te?
Gilbert: Igen, ezt mondják nekem.
Jeannine: De hát miért?
Gilbert: Ma, reggeli után mialatt a papa a dohányzó szobában volt, be-mentem az irodába és a midón a papirokra vetettem tekintetemet, két le-

vél között egy tiz frankost pillantottam meg.

Lucien: Mintha látnám... a zsebedbe kerítettted.

Gilbert: Nos igen. Elég szép megy el ebben a hazában. Egy kis szegény arany pénzecske... Azt hiszem nem volt olyan nagy bűn; hiszen úgy is mi fogunk örökölni mindent. Azt hiszitek, hogy ez csunya dolog... Értetek is bűnhödtem. — Tehát egy pillanat múlva a papa megfogott: »Te voltál az a ki felvette a pénzt? Igyekeztem alibimel igazolni; de hiába, ő meglátott. Ezek után a következő négy pontból álló nyilatkozatot adom tudtokokra; pro primo: én tolvaj voltam, secundó: tudtomon kívül: tertio hiányzik minden erkölcsi érzelem, valamint nem különben az én testvéreimnek is; quartó: és ez nagy bánatot okozott ugy neki mint anyánknak, hogy ilyen gyermekeik vannak. S ezt a csapást ő, a ki egész életében a becsületességet és tisztességet tartotta mindig szem előtt — nem érdemelte meg.

Lucien: Ezt mondtad?

Gilbert: Mindent elmondtam mi történt, hozzá véve gyakoink emlegetését az erénynek, a szülői fájdalomnak, az égne és egyéb mellékes dolgok teljes táranak...

Lucien: És majdnem ugyanaz a furcsa eset!... Oh, ha tudnátok: mit tudok?

Jeannine: (Csodálkozva.) Mit tudsz te?
Lucien: Egy történetet, mely tegnap este esett meg a papa dolgozó szoba-

jában... Azt hitte, hogy veletek mentem el, pedig az aytánál hallgatóztam.

Jeannine: (Érdeklődve.) Mondd csak.

Gilbert: Kivel volt ott?

Lucien: Frontaillesal a bank igazgatójával. Ezen szavakra érkeztem meg: »A dolog sikerült... Azt hiszem a börtörről beszélgettek. Gondolhatjátok, kedves gyermekeim, hogy nem sajnáltam a füleimet. A jövő árfoylamáról kezdtek beszélgetni...

Gilbert: A saharai vasut?

Lucien: »Meg van a nagy, általános rokonszenv, a mint a mi hamis osztrársunk Pocanhard mondaná!

Jeannine: (Nagy érdeklődéssel.) Nos?

Lucien: Tehát: Frontailles így szólt: »Az mindegy elnök ur. Ő hajthatatlan elősegíteni a részvényesek között az többséget.«

Jeannine: Mi az a többség?

Gilbert: Ha például te husz souéрт veszesz egy sipót és a mamának azt mondogd, hogy harmincba került; ez a többség. Megértettél?

Jeannine: Aha, ha csakuln...

Gilbert: (Lucienhez.) És a papa mit felelt?

Lucien: Pózoló állást vett fel, melyet én már a nagy gyűlésekből ismerlek, mikor fekete ruhában van és teljes odaadással számolva ingmellét ve-regeti. »Magasabbra kell tekintenünk, Frontailles, — szólott a papa — a többség csak egy 5-6 százezer frankba kerülő kellemetlenség. A közérdek minden szentesít... a civilizáció felsőbb kötelmei...«

Gilbert: A nagy játék.

Lucien: Eredmény egy kiszorított félmillió.

Gilbert: Nos, ha én az ő helyében vagyok, nem veszem magamnak azt a fáradságot, hogy észreveszem a tiz frankos tolvaját...

Lucien: Te figyelmen kívül hagyod a for-ma-li-tá-so-kat.

Gilbert: Külömben te tudod: Nem csak a papa cselekszik ugy. Venisseux, Chamitte, Balange ur stb. az egyesü-let egyéb barátjai is követik ezt a met-hódust.

Lucien: Balange, az öreg képviselő?

Jeannine: A ki a becsületrend szép rosettaját viseli?

Gilbert: A papa a multkor azt mondta, hogy Balange: bitang, Chamitt: képmutató és Venisseux gazember.

Lucien: Persze Venisseux: alapította meg a nemzet erények ápolását célzó ligát és Chamite a parokhia előjárója.

Gilbert: És Balange ur a nagy erény dijak kiosztása alkalmával az emberi erkölcsök fensőbbeségről tartott nagy-szerű értekezést.

Lucien: Apropos a nagy erény di-jak. Talán te is tudod, hogy a mult héten a boulevardon láttam csevegni tanárunkat, Robinaut egy kis aszony-nakval.

Gilbert: (Szemével pisllakolva Jeannine felé int.) Vigyázz ne beszélj lyet gyerekek előtt...

Lucien: Ne félj semmit sem, el lehet mondani. Tegnap — képzelheted a komikus esetet, felemlítetttem, Robineau-

ségei már nagyjából leutaztak a kiállításra. gróf Mailáth József, gróf Andrássy Sándor a Z. G. É. elnöke és több más leutaztak Szegebre. A Zemplénvármegyei Gazdasági Egyesületet a kiállításon képviselni fogja még: Kozmai Kun Frigyes alelnök, Szerveczky Ödön, Szemere Emil stb.

HIREK.

Szeptember elsejével új előfizetés nyílt a „Felsőmagyarországi Hírlap“-ra. Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, a kiknek előfizetése július végével lejárt, hogy a lap megrendelését minél előbb megújítják sajeveskedjenek, nehogy a szeptemberben fennakadás történjen.

— **Személyi hírek.** Andrássy Nándor ügyvéd, a kassai ügyvédi kamara alelnöke A. Tátrafüredről visszaérkezett. — Székely Elek polgármester Nyírbogdányból, a hol az egész nyarat töltötte, visszaérkezett városunkba.

— **Nagylelkű adomány.** Gróf Andrássy Dénes ismét újabb jelét adta nemesszületésének. A monoki róm. kath. kántortanítói lak átálakítására 2000 forintot adományozott. E nagylelkű adományát a monoki róm. kath. iskolaszék Besenyei István plébános, iskolaszéki elnök által halás köszönetét fejezte ki.

— **Órök Imádás Temploma.** Ország-szerte nagy arányban készülődik a magyar nemzet arra, hogy hön szeretett Erzsébet királynéknak halálának évfordulóját igazán és fenséges módon üljék meg. Az Órök Imádás Templomának létesítésére szeptember hó 10. és 11. napján — mint már értesülünk — nagy gyűjtéseket rendeznek buzgó hölgyek, mindenfelé az országban. A felejtethetlen emlékü Nagyasszonynak, Magyarországot védőszentjének emlékére minél fényesebb templomot akar emelni Magyarországon. Annak az Erzsébetnek, akinek áldástosító keze oly sok jót tett a magyar nemzetnek, akinek jószágos szive oly ragyogó fényvel sugározta be Magyarországot. Egyházmegyeink kormányzója Bubics Zsigmond kassai

püspök is pásztorlevelet bocsájított ki, a melyben egyházmegyéje papságának meghagyja, hogy az évforduló napján az összes templomokban gyász istentisztelet tartassék, melyre a hatóságok is meghívandók. — Zemplénvármegyében minden templomban lesz gyász istentisztelet, amikor a gyűjtés Örök Imádás Templomára előkelő hölgyek fogják végzenni.

— **Katonai hír.** Ulrich János vezérőrnagy, a kassai hadtest tüzérségének dandárnoka nyugalomba vonult és lakását Kassáról Grácsba tette át.

— **Estély a főispáni termekben.** Molnár Viktor temesi főispán Anna leányának tiszteletére a helybeli aranyifuság szépen sikerült estélyt rendezett a múlt hó 31-én csütörtökön. Az estély a főispáni termekben vacsorával kezdődött, mely után tánc következett és tartott virradatig. A kedélyes és sikerült mulatság elviszi a helybeli ifjuság jóhírét le a temesi bántságba. A mulatságon jelen volt hölgyközönség névsorát, tudósítónk a következőkben jegyezte fel:

Asszonyok: Bariss Árpádné, Csörgeőné Molnár Leona, Dókus Gyuláné, Éhbert Gyuláné, Hammersberg Jenőné (Bpest), Molnár Béláné (Gálszécs), Molnár Viktorné (Femesvár), Nemes Sándorné, Szerveczky Ödönne (Szerdahely), Szokolay Emilié, Walther Lászlóné.

Leányok: Dienes Marcus (Kis-Azar), Füzű Pippi, Hammersberg Elza és Anna (Budapest), Meczer Marianna és Icu, Molnár Anna (Temesvár), Szerveczky Margit (Szerdahely), Szokolay Margit.

— **Királyi adományozás.** Ő Felsője a király, a bukóchejű szent Bazil-rend zárdafőnökségének, a kolostor-épület és templom helyreállítására legfeljebb magánpénztárából 200 forint segélyt adományozott.

— **Német gazdák a Hegyalján.** A német gazdák, akik az elmúlt éven látogattak meg a Hegyalját és nálunk a Hegyalja végpontján, Sátorajla-Ujhelyben is töltöttek egy napot, otthon nagyon kedvező információkat terjesztettek rólunk, mert augusztus hó 27-én a berlini gazdasági egyesület tagjai, (a kik tavaly nem voltak) mintegy huszan ismét elárandultak a Hegyaljára. Meglátogatták Tállyát, Tarcait és Tokajt. — Ha nem is részesültek oly nagyszabású fogadtatásban, mint a múlt esztendőben, de mindenesetre most is csak kellemes

emlékeket visznek magukkal a Hegyaljáról.

— **Kossuth Lajos cselődjé.** Miskolcon a múlt héten temették el egy kilencvenhárom éves öreg asszonyt, a ki a szabadságharc előtt Kossuth Lajos házában szolgált. Az öreg asszony, özvegy Mátyás Jánosné, dajkájá volt Kossuth Ferencnek. Majd a szabadságharcban, ahol a férje életét veszette markotányosn volt. Kossuth Lajos sokszor megemlékezett a hű cseléről Turinból nem egyszer küldött neki pénzt s végrendeletében is hagyott számára néhány száz forintot. Az öreg cseléd koporsójára Kossuth Ferenc Nápolyból küldött koszorút.

— **Zsidó ünnepek.** A zsidók korszámitása szerint e hó 5-én új naptári év kezdődik. Kedden lesz az 5660 ik esztendő első napja és újév ünnepe. Izraelita polgáritások nagy ünnepe ez, mely alkalommal a hívők vezeklésre mennek a templomba. Az új év napjára következő nyolcadnapra esik az engesztelési nagy ünnep; Jom Kipur.

— **A F. M. K. E. új titkára.** Nyitráról írják, hogy a Felsőmagyarországi Közművelődési Egyesület szerdán megtartott közgyűlésén az egyesület titkárául egyhangulag Clair Vilmos hírlapíró-társunkat választotta meg. Az egyesület új titkára igen sok hasznos szolgálatot fog tenni az egyesületnek, s így a magyar-ság ügyének.

— **Arany ünnep.** Az elmúlt vasárnapon Nagy-Szalontán a legtekélyesebb magyar költő emléke előtt hódolt Magyarországon. Toldi írójának emlékeztét szép, lelkes ünneppel ülte meg a város. Főlavatták és átadták a nyílvarnosságnak a híres Csonka-tornyot, a hajdu-korszak építkezésének emlékét, melybe Arany János relikviát helyeztek el. A fényes ünneppégen előkelő és nagyszámú közönség, a társadalmi és írói világ színe-java képviselve volt.

— **Jönnek a diákok.** Elénkés, mozgalom, vig és serény élet az utcákon. Itt vannak a diákok. Tavasszal a fecske és ősszel a tanulóifjuság száll vissza elhagyott fészékbe. Nagy rajokban röpködnék vissza az ifjak, örvendenek a viszontlátott otthonnak, az iskolának és mindennek a mi körülöttük van. — akárcsak a madarak. Az iskolák tája, mely oly csendes, elhagyott volt, most központja és találkozó helye a gyermek-seregnek, mint a templom tornya a fecskeknek. Maholnap pedig kezdetét fogja venni a komoly munka, a tanulás, hogy erőt gyűjtsenek az élet

küzdelméhez. Kitaró jókedv és siker kísérje munkájukat.

— **Kinevezések az Önkéntes Tűzoltó Egyletben.** A sátorajla-ujhelyi Önkéntes Tűzoltó Egylet alparancsnokává Schmidt Lajos segédtitzt, Fursó Agoston rendőrségi tolnok, a Zempléni Hírlap szerkesztője pedig segédtitzté nevezett ki.

— **Hó Felső-Zemplémben.** Több felső-zempléni városból jelentik nekünk, hogy ottan az időjárás erősen megváltozott, a múlt napokban Homonnán és Nagy-Mihályon hó is volt már.

— **Uj adóhivatal.** A pénzügyminiszter Gálszécsen az ottani járás területére egy adóhivatalt rendszeresített, mely a jövő év január 1-én működését már meg is kezdte.

— **Templomszentelés.** A málcái ev. ref. egyház újonnan kijavított templomának felszentelési ünnepéjét augusztus hó 27-én tartotta. Ez alkalommal a szertartási beszédeket Kiss Tamás ottani lelkész mondta; az úri szent vacsora Fiosztásánál pedig Hutka József bányói ev. ref. lelkész segédkezett. Az ünnepélyen a környékbeli hitorsosok közül is sokan voltak jelen. Az ünnepély után a paplakon fényes lakoma volt.

— **Az özvegyasszony büne.** Özvegy Kostyák Mihályné vármegyének Petrics közönségének bántós kis özvegy volt. Bárha csinos, szép asszony volt, még sem tudott róla senki semmiféle rosszat mondani. Kostyákné hűen és igazán gyászolta a férjét és házában küszöböt nem lépte át idegen férfi. Azonban az idő egyre mult és nem akadt vállalkozó ember a határban, ki bekötötte volna a bántós özvegy fejét. Az asszonyka pedig még nagyon fiatal volt, forró vére gyakran rakoncátlanokodott. A pilantása nem volt már többé oly szende, a kendőt se huzta le annyira a szemére; sőt néha fehér fogai is elővillantak, mikor mosolygott. A falu legényei pedig szintén nem voltak fatuskók. Különösen egy, a ki nem rég jött haza a katonaságtól és akinek árvalányhaj lenggett pörge kalapja mellett. A vén asszonyok vércse szemükkel menten észrevettek mindent és özvegy Kostyák Mihályné özvegyi becsületét úgy összevissza szurkálták azok a hegyes nyelvek, hogy egy tenyérnyi érintetlen hely nem maradt rajta. A szép özvegy nem igen törődött a feléje röpködő rágalmakkal, csak akkor vont barázdát a bú az arcán, midőn nem tudott többé oly könnyen lehajolni az elhallajtott buzakalások után. Az egész falu körülörvendve nézett arra a vörös csőrű madárra, mely már ott röpködött a bántós özvegy feje fölött. Hanem csodák csodája, a madár hirtelen elreplott és piros csőréből nem ejtett ki semmit. Kostyákné pedig ismét darázs-dereku lett, habár a szemét még mélyen be voltak esve. A falu addig suttogott, hogy, míg a csendőrség is meghallotta a furcsa esetet. A kalcastollas katonák megjelentek az özvegnél, ki csaknem ájultan esett össze látukra. De a csendőroket nem indította meg az asszonyi gyöngöcség és az ártatlanság hangoztatása, hanem felkutaták az egész házat. A padláson találtak is egy csecsemőhullát. Mire Kostyák Mihályné rögtön letartóztatták. Ez volt az özvegy asszony nagy, nagy büne!

— **Rendőri hír.** (Készrekerített cigány karaván.) A határban kóborló oláh cigány karaván egy pár tagja élén, a marcialis Horváth Józseffel bevétődött a múlt hó 31-én Ujhelybe Schwartz D. Ignác utcájába, a hol revolvert vásárolt. Babrálni kezdett a fegyverrel, úgy hogy az elsült és a golyó keresztül hatolt a cigány kezén. A dördülésre nagy csöndület keletkezett az üzlet előtt, a rendőrség közbelépett és követelte a cigánytól a revolvert, amelyet ez vonakodott odaadni — mire dulakodás támadt. E közben a cigánylegény kedvese: Trotár Divolcs magához kerítette a revolvert, melyet tőle a rendőri mihamar elkobozott. A dulakodás e közben mind nagyobb lett, a közönség is közbeve-

nek, hogy meglestem a jelenetet . . . Talál ki mit felelt? . . . No, mégis talál ki?

Gilbert: Mit?

Lucien: Azt mondta, hogy egyesületet alapít az elhagyott munkások védelmére! Szép, mi? Ez az éjjeli babogó?

Jeannine: (Nem értette meg a dolgot.) Jól van, szép uracska . . .

Gilbert: (Jean. állat megcsip.) Igen, kis apikám.

Jeannine: Hiába nyugolódol, nekem is van egy kis történetem.

Lucien: (Nevetve.) Viktor unokatestvérukról, a ki a szögletben megöltél?

Jeannine: Igaz, e miatt megbüntettek. De beszéljünk másról. Hétfőn, mikor Morpre comtesse alamizsna ünnepélyéről hazajöttem, mama nem volt szobájában. Keresni mentem. Végre rá találtam és láttam, hogy Grigneuse ur átolelt és ajkuk összefozrt . . .

Gilbert: (Komolyan.) Es nem léptél közbe?

Jeannine: Nem, mert a mama így szólt: »Kedvesem, többet kell tennünk a szegények érdekében. Grigneuse ur egy frankot ajánlott fel egy csökmőért s azt hiszem ezzel sok szegényen segíthetünk; én feláldoztam magam . . . (Meglepett fivérére tekint.) Semmit sem szóltok!

Lucien: (Gilberthez.) Mit gondolsz?

Gilbert: Hát mit . . . Én legkevésbé sem kétkedem Meg aztán mama: az mama.

Lucien: Mindez bizonyítja, hogy Pocarhardnak igaza volt, a minapi estén tartott beszédében: mikor hevesen kikelt a papok, a szülők s a gyermekek ellen.

Jeannine: Valóban úgy tanulták a katekizmust, mint mi. Ugy tanítják őket, mint most bennünket.

Gilbert: (Izgottan.) Én részemről sokat gondolkoztam a felett. A bölcseség, az elvek, kötelesség, nem mások, mint külsőségi eszközök, melyekkel elnyomják a fiatalok életét 5 évtől 17-ig. De lássátok a mikor példát nyújtanak nekünk az élethez, két szokást tanítanak meg, mindjárt kezdetben: Nem szabad látni és kérni.

Lucien: Istenemre mondom, ez örűség! bennünket mindig szoritanak.

Gilbert: És másodsor, ha valakit megfontanak, az illtő azonnal fedje el célját valami bolondos érkölcselel.

Lucien: A felsőbb érdekek! a nemzeti érnyek . . . Ah! ah!

Gilbert: Az áruházak kisasszonyának védnöksége!

Jeannine: És a jószívűség . . . értek mindent.

Lucien: Megérted? Hallgass baba.

Rivalin: (Durván belép.) Ah! mind a hármam együtt . . . Mondhatom szép banda . . . összeesküdtök talán? (Lucien és Jeanninhez.) És ti persze igazat adtok a tiszteletreméltó fivérceiteknek?

Jeannine: (Szerényen.) Me haragudj kedves papa, biztosítok, hogy nem he-

lyeseljük tettét, sőt ellenkezőleg, ez igen csunya dolog volna . . . de Gilbert egy olyan körülményt mondott el nekünk, melyet nem mert előttem említeni.

Rivalin: (Gilberthez.) Egy körülmény? Mi az?

Gilbert: (Nem tudja mit akar a nővére.) . . . De . . .

Jeannine: Fivérem elmondta, hogy mikor az iskolába megy a rue de Rome szögletén egy szegény öreg embert talál, a kinek örömmel odaadja minden pénzét. Ma reggel sirt a jó öreg . . . a leánya beteg . . . nem volt kenyerük. Hát így Gilbert, midőn meglátta az egy frankot, azt hitte jót tesz vele, ha elveszi és valamit vesz az ő számlukra.

Gilbert: (Alattomosan.) Bocsánatot kérek papa, előbb meg kellett volna téged kérdeznem belátom . . . úgy de te nem voltál ott s azt hittem . . . a felsőbb érdekek.

Rivalin: (Meglepődve végig nézi Gilbertet, majd ki akar törni, de egyszerre mormogva oda szól.) No jól van: Eltávozok.

Gilbert: (Jeanninet megöleli.) Hadd karoljalak át . . . Pompás! Óh ha te asszony leszel.

Lucien: Papa szólni sem tudott. No ime beálthatta, hogy már mi is az igazság korában vagyunk!

tette magát, a cigány ütlegelni kezdte, aki nagy erejével kiszabadította magát, a kínos helyzetből és futásnak eredt. A rendőrség utána mindenütt, míg végre a Bogyay Béla alkaptány vezetésével indított fáradszónát és erélyes hajszát eredményeként a cigánylegényt a Palotás utcában elfogták és a rendőrségre kísérték. Ezalatt négy csendőrt üzbe vette a másik társat is, a Longerdőben Alsó-Berecki község határában pillantották meg. Ellenszűgélés után az egyik csendőr egy vadászgyeppel rálőtt és a sörtekel könnyen megsebesítette, mire a cigány megadta magát. Az ellenszűgélő cigányok ügye a kir. törvénytörzés kerület. A két főmatador közrekerítése nyomra vezetett, úgy hogy csúttörtökön: lopott jószágok és még több oláh cigánytal megrakott négy sátoros szekér került a rendőrség gondjaira.

— **Főváros a vidéken.** Wilhelm Henrik butikereskedő ismét igen szép szalonberendezést állított ki üzletében. Az egyik: pompás zöld és aranyozott rococo, a másik csinos amerikai zászerű mahagoni szalon berendezés. A nagyszerű izléssel összeállított színes drappéria, az atlasz és csipke függönyzet remek háttérül szolgál a csinos butorzatnak, a perzsa szőnyegzet izlésesen domborítja ki a festői butorzatot. Szóval kezdünk izlésben a fővárossal versenyezni. Mindenestre örvendetes haladás.

— **Őszi szezon.** A nehéz kofferekkel megrakott fakkerkocsik a mult hetekben robogtak be a pályaudvarból, hazaszállingóztak már a fürdőkből, vége a nyárnak. A vén asszonyok nyara erőlködik valamelyest, de mihamar az is beadja a derekát. A porfellegek, a tikasztó hőség, az átlátás gase, az ártetsző muszlin, a szellős empirok meg a fehér pikék szezonja immár végvonaglásban. Az a kedves uszodái hangulat, amelyet egyik bájos munkatársunk oly szép gráciával írt meg: már az is oda van. Szóval vége a nyárnak. Odakünn a szabad természetben maholnap sárguló levelek és a hegyekben szüretelő vigasság fogja hirdetni az ősz megérkezését. Itt benn a városban az októberi és novemberi színházi élet, meg a szép asszonyok és a sikkes hajadonok tolettjei lesznek az ősz hírdetői. Az a keresetlen, szép elegancia, amely minden szezonban az ő finom izlésüket árulja el: ebben az ősz ézezonban sem fogja őket cserben hagyni. — Nagyban segítségükre lesz ebben **Böhmne Polonyi Teréz varróműhelye**, a hol a közeledő szezonra a szebbnél szebb ősz és színházi tolettákra érkezett mindenfelől megrendelés. Hiába mégis csak az asszonyok csinálják minden szezon hangulatát.

— **Okleveles tanítóno lecke-órát ad. Bővebbet a kiadóhivatal.**

Színészet Király-Helmecen.

— Saját tudósítónktól. —

Király-Helmec, szeptember 1.

Az egymást évek óta felváltó gyengébbnél gyengébb társulatok szereplése után, örömmel adunk hírt arról a mindenképpen jól eső változatoságról, a melyet augusztus 26-ika óta Nagy Dezső színtársulata hozott kis városunkba. Egy sok ambícióval és jó izléssel vezetett és a mellett jól összeválogatott színtársulat mutatja be a fővárosi színházak repertoár darabjait. Egymás után kerültek sorra »Durand és Durand«, »Az ördög mátkája«, »Niobe« és Bisson »Hipopótázis anyós-a, de a szerdára kitűzött Echagaray-féle »Folt«, a mely tisztít nem volt előadható a községre részvelele hiányában. Bizonyára példátlan eset ez és a király-helmeci község műpártolásán olyan folt, a mely éppenséggel nem tisztít. Az előismerés java, melyvel e derék kis társulatnak adozunk, kétségteljesen a direktorpart, Nagy Dezsőt és Nagyné Eröss Antóniát illeti. Temperamentum, intel-

lgenca és izlés jellemzi játékokat. Az előadásokon látjuk, a vidéki színpadokon sajnosan nélkülözött, de annál inkább jól eső diszkrét játékok ensembleit. Semmi színfalhasogatást, semmi üres pátozat, hanem sok igyekezetről tanusodó összjátékok és gondos rendezést tapasztaltunk eddig, a mi már magában rejti a hatás kulcsát. A sokoldalú direktorparon kívül egy graciosus és közvetlen modoru játékával ható naivat ismertünk meg Makó Erzsike személyében, a kit kezdő korából Sátoralja-Ujhelyi közönsége is előnyösen ösmer. Kissné Pepi komikai vénája originális és finom. — **Szerémsfalvi Béla** a bonvivant és szerelmes szerepekben a társulat utilitje, **Csékly Mihály**, **Pesti G.**, **Szerémsfalvi, Medgyaszay K.** és a többik, sikerülten illeszkednek be a jó ensemblebe.

Csupán az a megjegyzésünk Szerémsfalvihoz, hogy a neki juttatott szerepkörre mindenképpen rátermett, — de maszkjában nem elég változatos. Azt hiszem, a borotvált képű francia festők inkább unikum, mint typus számba mennek.

A másik ennél sokkal fontosabb megjegyzésünk és kérésünk azonban a közönséget illeti, a mely valóóság fagyasztó közönséggel és abszolút részvétlenséggel fogadta a lelkes és a legjobb pártfogásra érdemes társulatot. E megmagyarázhatatlan és indokolatlan közönséggel szemben értjük csak teljesen, miélt heroizmus kell hozzá vidéken színésznék és pláne színész direktornak lenni. Az Isten különös kegyelmének, a bohém színésznének kvintesszenciája kell hozzá valóban, harmadik évtől emelőtt játszani el Nóbót úgy, hogy az angol humornek e gyönygében, a humornak két főelemetuma közül ne a sirás, hanem a kacagás domináljon.

Reméljük azonban, hogy még nem késő és a »mezei hadak« bevonulásával egyetemben a király-helmeci közönség nem vágja az útját annak a lehetőségnek, hogy számbavehető színtársulat vállalkozzék szórakoztatására. Mert eddig bizony alig volt részünk jobb előadásban. Meg kell tehát becsülnünk a jobbat, hogy máskor is felkeressen.

F. Zs.

TANÜGY.

∞ **Palágyi Lajos sárospataki tanár.** **Wallasics Gyula** kultuszminiszter **Palágyi Lajost**, az ismert költőt, a sárospataki állami tanítóképződeche helyezte át. — Egy éve, hogy a miniszter **Palágyi Lajost** irói érdemei elismerésül a hódmezővásárhelyi polgári iskolához tanárnak nevezte ki, s hogy most újból előléptette őt, ez csakis annak a pártatlan tiszteletnek és szeretetnek tulajdonítható, amelyet **Wallasics miniszter** a magyar irodalom munkásai iránt érez, s a melyet alkalom adtán sohasem mulasztott el kifejezésre juttatni. **Palágyi Lajos** pár esztendővel ezelőtt a Budapestben megjelenő »**Felénk**« című, irodalmi és művészeti körökben nagy tekintélyű irodalmi lapot szerkesztette, amely lapnak ugyanekkor lapunk felelős szerkesztője is dolgozó társula volt. — Különösen örövendünk, hogy vármegyénk tantestülete ezzel a kiváló erővel szaporodott.

∞ **A sárospataki főiskola.** A sárospataki református főiskolában a beiratások szeptember 5-ikétől 7-ig tartanak, a tanévet szeptember 10-ikén fogják ünnepélyesen megnyitni. Ez alkalommal a főiskola egy nagyon helyes intézkedéséről akarunk megemlékezni. Ez az iskola a vidéki tanulóok elhelyezésével nagyon alaposan törődik. Jó előre engedélyt ad szállásadóknak tanuló befogadására és a vidéki tanulókat csak ily engedéllyel bírónál szabad elhelyezni. Ez az intézkedés nagyon helyes, mert a szülőknék, kik gyermekeiket idegenben kénytelenek iskoláztatni, nagy gondot okoz gyermekeik elhelyezése. Az iskola e gondot jó részben leveszi a szülőkről annyival is inkább, mert évközben is figyelemmel kíséri a tanuló

magaviseletét. Ez a módszer a vidéki városokban könnyen keresztülvihető és ezáltal az iskola munkája sokkal eredményesebb is. Ez által az iskolák megkímélhetnék hirnevökét attól — a sokszor meg is érdelemel — szemrehányástól, hogy a tanulókkal a tanítási időn kívül vajmi keveset törődik. Leghelyesebb lenne ugyan, hogy a középiskolai tanulóok számára minél több internátust létesítenének, de ez egyelőre nem remélhető, így tehát az iskoláknak kellene amennyire lehet ezeket pótolni.

KÖZGAZDASÁG.

* **Uj pénzintézet Zemplénvármegyében.** »**Tokajvidéki kereskedelmi és gazdasági bank**« címen Tokajban, részvénytársasági alapon új pénzintézetet alapítanak, a mely még ez év október havában kezdi meg működését. Alapítók: 100000 korona. Az új pénzintézet egyik fő üzletágát tokajvidéki borokra nyújtandó hitel fogja képezni.

* **A beregszászi ügetőversenyek.** tekintettel arra, hogy szeptember hó 8-án a szegedi kiállítási versenyek fognak megtartatni, újból elhalasztattak. Az ügető társaság vesetésége a verseny végleges és határozott idejét szeptember hó 17-ére tűzte ki.

* **A szerencsés cukorgyárban** — mint ottani közigazdasági levelünk írja — már megkezdődtek a munkálatok. Pár nap óta hordják már a répát, a gyárban aztán aprítják, főzik. Készül a cukor, serényen dolgoznak a munkások, akik még alig tették le a kaszát. A hegyalján a szőlőmunkálatokhoz alig lehet most már rendes munkást kapni, mindenki a biztos és állandó gyári munkába szögödik.

* **Miniszteri jóváhagyás.** A földmivélségi m. kir. miniszter a »Tokaj nagyhalászi tiszai halászatú társulat« alap-szabályait és üzemtervét folyó évi 55781. számú rendeletével jóváhagyta.

APRÓ REGÉNYEK.

A TÉGLA-KIRÁLY.

Írta: **Kemechey Jenő.** (10)

A szavára nem hallgatott oda át senki. Bulcsnak eszébe jutott, hogy ha repcét akarnak vetni: akkor már föl kellene szántani a tarlót. Gízák a csillagok kigyulladás lesték s pianó rázendítettek egy hallgatónótára kórusban: Holdvilágos, csillagos az éjszaka . . .

Egy kavics a téglakirályvállára potytyant. Éktelen dühvel fordult a leányhoz:

— Mit csináljak ezekkel! — s átfenyegedőztök ökölbe szorított kezekkel.

— Menjen át, édes apám és kerje meg őket nagy alázattal, hogy csökölöm a kezét, nagyságos ur, méltóztassék a nagyságos urfiának meghagyni: kisebb kavicsokkal dobálózzanak, vagy vigyen át egy létrát az urfiának, hadd mászzanak fel a fára, — gunyolódott Julcsa.

— Már hogy én? Hogy én vigyék át létrát.

— Hja, azok urak. Ugy bánnak édes apámmal, amint akarnak.

— Velem-e?

— Ebben a pillanatban egy átrópült kő a Julcsa homlokára koppant. Piros vércsöpp jelent meg a fehér homlokón. Aida sikoltott:

— Barbária!

— A téglakirály odafutott a leányhoz s mikor a vércsöppet meglátta, felordított, aztán nekilódult a Tárceiki kertjére nyúló szárnyas csúrájónak, azt benyomta. A két ajtó csikorogva röppent két oldalra. Kovács József fölkapott egy vasvillát s vérbe folyó szemekkel ugrott a Tárceiki kertjébe.

— Meglöké, kölyök! — kiáltott a kis Emád felé.

Az ő eredeti szilaj paraszt volt. — Nem a számító kubikos, nem az urral alázatoskodó téglás. Két kezé fogta a vasvillát Vért kívánt a vért.

A gyerekek és Giza holtra remélten futottak a tornác felé. — A Frank-fiuk utánuk és rendőrrét kiáltottak. Kovács József ment egyenesen a táblabírónak és Bulcsnak. Bulcs elejébe ugrott:

— Mit akar? — kiáltotta feléje.

— Azt a kölyköt! — ordította a téglakirály s útsére emelte a vasvillát, mert úgy esik az jól a magyar ember bosszújának, ha két kézből végig vágat az elenséggén. Döfni az ökr is tud.

Bulcs puszta kézzel a vasvilla elé ugrott, amelyen megcsillant a hold fénye. Most Julcsa sikoltott fel és futott az apja felé. Amint a vasvilla zuhanását hallotta, futásban összeesett. Bulcs elugrott a vasvilla elől s a mikor az a földre vágódott, elkapta a kirántotta a Kovács József kezéből. Aztán eldobta messzire és odaugrott a leányhoz. Letérdelt hozzá és fölemelte a fejét:

— Miss, nincsen semmi baj.

Julcsa reszkette és könnyes szemekkel nézett réte s a Bulcs kezére hajította fejét.

— Ön vézrik, Miss.

A téglakirály lehütöten állott és nézte azt a jelenetet. A táblabíró még mindig úgy állt az székében, mint mikor a repce alá való szántásról beszélt s megállapította magában: szándékos gyilkossági kísérlet, felbőszült állapotban, büntetlen előélet, no, úgy öt esztendőcske.

— Hozok vizet, — sugta Bulcs a leányanak.

Julcsa kisasszony, a londoni nevelésű leány, úgy tett erre, mint egy vérbéli parasztleány, a kit el akar hagyni a szeretője. Hevesen átkapta a Bulcs fejét s magához szoritotta:

— Nem vízre szorítottam!

Aztán mégis eleresztette a Bulcs fejét s ellágyultan, elcsüggedve, reszkette nézett egy pillanig a férfire s gyöngéden a vállára hajította a fejét.

— Csak egy pillanig, uram!

— Örökre!

Harmadnap Kovács József leült a kemény tölgyfa-asztalhoz és levelet írt Morgenstern Mór megye-bizottsági tag urnak:

— No, Mózsi, mégis a miénk lesz a föld. A néhai alispán fia: a nagyságos Tárcey Bulcs ur a vöm lesz. Ezt csinálud utánam, ha tudod.

Kevélyen egyet rántott a mellényén és bekiáltotta a Julcsa kisasszony livrés inasát:

— Hé német, vagy mi vagy. Elmégy a vasuthoz, oszt rendszel külön cugot. Azzal fölmegy Pestre és átadod Morgenstern Mórnek ezt a levelet! Úr nem küld ilyenkor öt krajcárért levelet.

(Vége.)

A szerkesztőség üzenete:

Inkognito. Helyben. Arról az üzenetről egyáltalán semmit se tudunk. Bárdoztatlan még a kellemetlen sem szoktuk visszatartani. Különben pedig nincs időnk gyerekkedvekkel és pietykákkal bibelődni.

Borkekeskedő. Helyben. Meg kell tudnia, hogy az ügyvéd melyik kamara kétdékébe tartozik s ott bepanaszolhatja. Legrövidebben a lemebergi kamarától kaphatna felvilágosítást, ahol bizonyára nyilvántartják a galiciai ügyvédek. **Ölmezlet.** Igen, átíphet latin pótvissza nékül.

T. L. Nem kell oda semmiféle kvalifikáció. Szeressen valamelyes befolyásos prekcikót. Mlékélmi kell: erkölcsi és szégyénügyi bizonyítványt. A kérvényben pontosan meg kell jelölni, hol kívánna a tösséd megnyitni.

Családlapa. Bedrogkőz. I. Olyan intézet, mely az internátusba elemi iskolás fiukat is befogadna, tudunkal egy sincs az országban. **2.** A gymnáziumoknál eddig sora van az internátusoknak. Közölsben: a sátoralja-ujhelyi, eperjesi, kassai, miskolci szatmári.

Kiadja:

A SZERKESZTŐSÉG.

A helybeli összes tanintézetekben használandó
legújabb kiadásu
TANKÖNYVEK

kaphatók

Landesmann Miksa és Társa

könyv-, papir-, író- és rajzszer kereskedésében

S.-a.-Ujhely, Főtér Dr. Schön Vilmos ur házában.

Aki ugyanitt egy egész osztályra szóló tankönyveit beszerzi, meglepő szép

ajándékban részesül.

A Malártsik-féle cs. és kir. kiz. szab.

Patkány-irtó pogácsa

kapható
30 és 60 filléres
csomagokban.

mindenütt
1 és 2 koronás
dobozokban.

Csakis ezen véd.

jegygyel valódi.

Ismét eladóknak megfelelő kedvezmény.

Egyedüli legbiztosabb szer a patkány-, egér- és vakondok kiirtására.

Házi állatoknak teljesen ártalmatlan.

Próba rendelmények, melyek 2 nagy, vagy 5 nagy csomagból állanak 1 kor. 60 fillér, illetve 3 kor. 80 fillér beküldése mellett bárhova bérmentve küldetnek.

Feltalálója és készítője: 2—10

Malártsik György S.-a.-Ujhely.

Hirdetések

felvételnek

jutányos árbani közlésre e lap kiadóhivatalában

Köszönetnyilvánítás.

Ö Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ö császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttallal béltelt cipőkkel. Ö Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta a cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy ei, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttallal béltelt, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy a vadászcipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szaloncipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetéti cipők kintnőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfejésem, úgy hogy — azt hiszem — lábajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én

tisztelő híve

WEKERLE SÁNDOR.

Nincs többé lábfejés!

Övjük lábainkat hidegtől,

nedvességtől és meghűléstől.

Sem tyukszem, sem izzadó láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttallal béltelt látja el.

Kettősvastagságú 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttallal béltelt kintnőégek legjobban bizonyítja, hogy a os. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállítottott.

Székfildása csakis utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése mellett Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Viszonteladóknak megfelelő árengedmény.

Asbestáru-gyár

részvénytársaság

Budapest VI. Sziv-utca 18.

Egyedüli elárúsító raktár Klein Zsigmond „Kedvencz áruháza“ S.-a.-Ujhely Rákoczy-utca 775.